

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **E. O.**, bývajúcej v B., proti žalovanej **H. K.**, bývajúcej v T., zastúpenej A., s.r.o., so sídlom v B., **o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva**, vedenej na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp. zn. 13 C 7/2007, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 31. augusta 2010 sp. zn. 14 Co 89/2010 takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 31. augusta 2010 sp. zn. 14 Co 89/2010 a rozsudok Okresného súdu Žiar nad Hronom z 13. januára 2010 č.k. 13 C 7/2007 **z r u š u j e** a vec vracia na ďalšie konanie Okresnému súdu Žiar nad Hronom.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Žiar nad Hronom v poradí druhým rozsudkom z 13. januára 2010 č.k. 13 C 7/2007-315 zrušil podielové spoluvlastníctvo účastníčok konania k pozemkom parc. č. CKNX. . o výmere 97m²-zast. plochy a nádvoria, prac. č. CKN X. o výmere 243 m²-zast. plochy a nádvoria, parc. č. CKN . o výmere 2055 m²-TTO ako aj k rodinnému domu súp. č. X. postavenom na pozemku parc. č. CKNX. . všetko v kat. úz. x vedené na LV č. X. Správy katastra Banská Štiavnica a nehnuteľnosti prikázal do výlučného vlastníctva žalobkyne. Žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť žalovanej na náhradu jej spoluvlastníckeho podielu sumu 8 132,50 Eur do 30 dní od právoplatnosti rozsudku a žalovanej v tej istej lehote zaplatiť žalobkyni sumu 229,10 Eur a nahradiť jej aj trovy konania vo výške 682 Eur a trovy právneho zastúpenia na účet JUDr. E. P. v sume 974,57 Eur a na účet JUDr. J. R. v sume 487,68 Eur. Vychádzal zo zistenia, že ani jedna účastníčka netrvala na zotrvaní v podielovom spoluvlastníctve a obe sa domáhali jeho zrušenia. Prikázanie nehnuteľností do vlastníctva žalobkyne odôvodnil tým, že ona uživa predmetné nehnuteľnosti, zabezpečuje ich chod,

údržbu, má tam vedený trvalý pobyt od apríla 2006 a prejavila záujem ich užívať aj do budúcnosti. Záujem žalovanej bol len verbálny, nikdy nehnuteľnosti neužívala, nehradila výdavky súvisiace s rodinným domom a záujem ich užívať spochybnil aj jej manžel. Právo matky účastníčok vyplývajúce z vecného bremena k predmetným nehnuteľnostiam zostáva zachované a môže sa kedykoľvek do domu vrátiť. Násilné správanie sa žalobkyne k nej nebolo preukázané. Pri určení výšky primeranej náhrady za spoluvlastnícky podiel vychádzal zo znaleckého posudku vypracovaného znalcom Ing. A. R., ktorý určil cenu nehnuteľnosti sumou 490 000,-- Sk (16 265 Eur). Z dôvodov širšieho vyporiadania uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni rozdiel na vložených investíciách vo výške 229,10 Eur, pričom výšku vložených investícií žalobkyne (46 121,20 Sk – 1530,94 Eur) aj žalovanej (39 219,-- Sk – 1301,83 Eur) vyčíslil znalec v znaleckom posudku. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil ustanovením § 142 ods. 3 O.s.p. a úspechom žalobkyne v konaní.

Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 31. augusta 2010 sp. zn. 14 Co 8/2010, potvrdil rozsudok okresného súdu podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny, keď zhodne so súdom prvého stupňa dospel k záveru, že neboli preukázané dôvody osobitného zreteľa, na základe ktorých by súd podielové spoluvlastníctvo nezrušil. Za správny považoval záver súdu prvého stupňa, že žalobkyňa nezačala nehnuteľnosti užívať svojvoľne a nebolo preukázané ani tvrdenie žalovanej, že žalobkyňa zaobchádzala s ich matkou spôsobom, pre ktorý by prikázanie nehnuteľností do jej výlučného vlastníctva bolo v rozpore s dobrými mravmi. Považoval za správny postup súdu prvého stupňa, ktorý vychádzal z kritéria účelného využitia nehnuteľnosti a preto je dôvodné, aby nehnuteľnosť bola prikázaná do výlučného vlastníctva žalobkyni. Za správny považoval rozsudok súdu prvého stupňa aj v časti týkajúcej sa hodnoty vyporiadavanej nehnuteľnosti a povinnosť žalobkyne vyplatiť žalovanej náhradu za jej spoluvlastnícky podiel a tiež v časti širšieho vyporiadania, keďže v tomto smere bolo vykonané znalecké dokazovanie a žalovaná závery znaleckého posudku nenamietala. Napokon za správne považoval aj rozhodnutie súdu prvého stupňa v časti týkajúcej sa trov konania a sám rozhodol o trovách odvolacieho konania s poukazom na § 151 ods. 1,2 O.s.p. tak, že žalobkyni ich náhradu nepriznal.

Proti týmto rozsudkom prvostupňového a odvolacieho súdu podal na základe podnetu žalovanej s poukazom na ustanovenie § 243e ods. 1 v spojení s § 243f ods. 1 písm. a/, b/, c/ O.s.p. mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“), ktorý navrhol napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť okresnému

súdu na ďalšie konanie. Poukázal na to, že žalobkyňa sa domáhala zrušenia a vyporiadania spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam a ich prikázania do svojho výlučného vlastníctva. V návrhu uviedla, že si uplatňuje nárok na započítanie investícií do rodinného domu na vybudovanie WC. Z obsahu petitu je však zrejmé, že si neuplatnila samostatný nárok na náhradu týchto investícií, ale ich odpočítala od hodnoty nehnuteľnosti z ktorej mala žalovanej vyplatiť spoluvlastnícky podiel. Z obsahu spisu navyše vyplýva, že účastníčky sa mali dohodnúť, že investície mali byť nimi vložené do nehnuteľnosti bez ďalších vzájomných nárokov. Aj keď ani jedna z účastníčok do vyhlásenia rozhodnutia súdom prvého stupňa výslovne samostatným návrhom neuplatnila kompenzáciu vynaložených investícií do nehnuteľnosti, súd znaleckým dokazovaním zisťoval ich výšku a na základe toho rozhodol o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobkyni sumu predstavujúcu rozdiel vynaložených nákladov. Rozhodnutie súdu prvého stupňa v časti ukladajúcej povinnosť žalovanej zaplatiť žalobkyni 229,10 Eur je tak nezákonné, nepredvídateľné a tiež nepreskúmateľné, pretože nie je možné zistiť, akými úvahami sa súd pri tzv. širšom vyporiadaní spravoval, prečo nezohľadnil aj ďalšie žalobkyňou vynaložené investície a prečo nepostupoval rovnakým spôsobom aj voči žalovanej a jej nárok zostal súdom nepovšimnutý. Súd navyše pochybil, keď žalovanej uložil rozdiel investícií zaplatiť v plnom rozsahu, čím zvýhodnil žalobkyňu, pretože túto sumu mal rozdeliť na polovicu. Rovnako nepredvídateľne postupoval pri vyhodnotení plynutia premlčacej doby. Konštatovanie súdu prvého stupňa, že účastníkmi nebola vznesená námietka premlčania voči investíciám sa javí nedôvodná, pretože ani jedna z účastníčok si voči druhej právo na ich zaplatenie v konkrétnej sume neuplatňovala (žalovaná tak urobila až v podanom odvolaní). Neexistoval preto racionálny dôvod vznesenia námietky premlčania a žalovaná sa o existencii „pohľadávky“ dozvedela až z dôvodov rozhodnutia súdu. Až v tomto štádiu konania mohla vzniesť námietku premlčania. Nesprávny postup odvolacieho súdu potom spočíval v tom, že mal na námietku premlčania vznesenú žalovanou v odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa, prihliadať. Pochybenie súdu prvého stupňa spočíva aj v tom, že uložil žalobkyni povinnosť zaplatiť žalovanej náhradu jej spoluvlastníckeho podielu v sume 8 132,50 Eur dvoma totožnými za sebou nasledujúcimi výrokmi a to napriek tomu, že podľa zápisnice z pojednávania súdu prvého stupňa bola takáto povinnosť uložená žalobkyni len jedenkrát. Vychádzajúc z obsahu rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol v celom rozsahu potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, zaťažil odvolací súd svoje rozhodnutie nezákonnosťou z totožných dôvodov ako prvostupňový súd. Ďalej generálny prokurátor uviedol, že až vzhľadom na nepredvídateľné rozhodnutie súdu prvého stupňa o priznaní nároku žalobkyni z vynaložených investícií, žalovaná v podanom odvolaní vzniesla námietku

premlčania tohto nároku a súčasne uplatnila svoju pohľadávku vo výške 650,915 Eur predstavujúcu polovicu ňou vznesených investovaných prostriedkov. Odvolací súd však na tieto námietky žalovanej vôbec nereagoval. Z jeho rozhodnutia je evidentné, že nepostupoval v zmysle § 154 a § 157 ods. 2 O.s.p., čím odňal účastníkom možnosť konať pred súdom, konanie zaťažil inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a vec nesprávne právne posúdil. Mimoriadne dovolanie podáva z dôvodu, že týmito rozhodnutiami bol porušený zákon a vyžaduje to ochrana práv a zákonom chránených záujmov účastníka konania, ktorú nemožno dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

Žalobkyňa vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu uviedla, že ho považuje za nesprávne a nestotožňuje sa s ním. Súd prvého stupňa vykonal rozsiahle dokazovanie, zaoberal sa všetkými skutočnosťami dôležitými pre rozhodnutie vo veci samej a rozhodol správne, o čom svedčí aj rozsudok krajského súdu, ktorý sa s jeho závermi stotožnil.

Žalovaná nevyužila svoje právo a na výzvu súdu sa k mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora Slovenskej republiky písomne nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243g O.s.p.) na základe podnetu účastníka konania (§ 243e ods. 1 a 2 O.s.p.) bez nariadenia pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutia v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. a § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je dôvodné.

V zmysle § 243f ods. 1 O.s.p. môže byť mimoriadne dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom mimoriadneho dovolania, ale i v mimoriadnom dovolaní uplatnenými dôvodmi (§ 242 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.). Obligatórne (§ 243i ods. 2 v spojení § 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Mimoriadne dovolanie ako dovolací dôvod uvádza, že konanie na súdoch nižších stupňov je postihnuté vadou konania podľa § 243f ods. 1 písm. a/ v spojení s § 237 písm. f/

O.s.p., tzv. inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p.) a rozhodnutie spočívajúce v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

Vzhľadom na zákonnú povinnosť podľa § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p. skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p., t.j., či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným. Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť mimoriadneho dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti, ktorých sa mali dopustiť sudy nižších stupňov, sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či postupom súdov nebola žalovanej odňatá možnosť konať pred súdom. Z obsahu dovolania možno vyvodiť, že k odňatiu možnosti konať pred súdom malo dôjsť tým, že súd prvého stupňa v rozpore s § 157 ods. 2 O.s.p. rozhodnutie dostatočne neodôvodnil v otázke tzv. širšieho vyporiadania, pretože neuviedol výslovne, že pri vyporiadaní spoluvlastníctva postupoval podľa § 153 ods. 2 O.s.p., pričom jeho povinnosťou bolo dôsledne sa zaoberať všetkými skutkovými zisteniami súvisiacimi s vyporiadaním účastníkov a svoje závery náležite odôvodniť. Nijako nezdôvodnil prečo nepriznal žalobkyni aj ďalšie investície vložené do nehnuteľnosti a nevysporiadal sa s investíciami vloženými žalovanou.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných práv účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva. Dovolací súd z obsahu spisu nezistil, že by konanie pred súdmi nižších

stupňov bolo postihnuté procesnou vadou, znemožňujúcou účastníkom realizáciu ich procesných práv.

Pokiaľ generálny prokurátor tvrdí, že rozsudok súdu prvého stupňa nevyhovuje požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska princípov spravodlivého procesu, a to najmä pokiaľ ide o jeho zrozumiteľnosť a presvedčivosť a vyvodzuje z toho, že absenciou riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia bola účastníkom odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p., dovolací súd poukazuje na to, že podľa uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 115/03 z 3. júla 2003 „Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočný objasnený skutkový a právny základ rozhodnutia, bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania, preto odôvodnenie všeobecného súdu (prvostupňového ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces.“ Dovolací súd považuje za potrebné v tejto súvislosti poukázať aj na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 78/05 zo 16. marca 2005 podľa ktorého „Súčasťou základného práva na súdnu ochranu v občianskom súdnom konaní podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je právo na odôvodnenie, ktorého štruktúra je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O.s.p.“ Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 O.s.p.).

Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že namietané rozhodnutie súdu prvého stupňa zodpovedá vyššie uvedeným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia. Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci a výsledky vykonaného dokazovania a prijaté právne závery primerane vysvetlil. Pokiaľ ide o konkrétne namietané tzv. širšie vyporiadanie, z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že podkladom pre rozhodnutie bol znalecký posudok v ktorom znalec vyčíslil investície vložené do nehnuteľnosti tak žalobkyňou ako aj žalovanou a spôsob výpočtu z odôvodnenia rozsudku vyplýva.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa preto nestotožnil s námietkou generálneho prokurátora o nepreskúmateľnosti rozsudku súdu prvého stupňa v časti týkajúcej sa tzv.

širšieho vyporiadania, ktorým postupom mal súd odňať účastníkom možnosť konať pred súdom a založiť tým vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., zakladajúcu tak dovolací dôvod podľa § 243f ods. 1 písm. a/ O.s.p.

Generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní namietal tiež inú vadu, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p.), a to v časti tzv. širšieho vyporiadania podielového spoluvlastníctva účastníkov a v časti ukladajúcej žalobkyni povinnosť zaplatiť žalovanej náhradu za jej spoluvlastnícky podiel.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadať aj vtedy, ak nie je dovolaním namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Dovolací súd sa vzhľadom na zákonnú povinnosť a tiež vzhľadom na obsah mimoriadneho dovolania zaoberal predovšetkým tým, či konanie bolo postihnuté vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p.). Nakoľko z obsahu dôvodov mimoriadneho dovolania vyplýva, že súdy pochybili najmä v časti týkajúcej sa tzv. širšieho vyporiadania spoluvlastníctva, dovolací súd pri zisťovaní existencie tejto inej vady konania vychádzal zo zákonných ustanovení upravujúcich postup pri zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva v širšom zmysle slova.

Podľa § 141 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spoluvlastníci sa môžu dohodnúť o zrušení spoluvlastníctva a o vzájomnom vyporiadaní; ak je predmetom spoluvlastníctva nehnuteľnosť, dohoda musí byť písomná.

Podľa § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak nedôjde k dohode, zruší spoluvlastníctvo a vykoná vyporiadanie na návrh niektorého spoluvlastníka súd. Prihliadne pritom na veľkosť podielov a na účelné využitie veci. Ak nie je rozdelenie veci dobre možné, prikáže súd vec za primeranú náhradu jednému alebo viacerým spoluvlastníkom; prihliadne pritom na to, aby sa vec mohla účelne využiť a na násilné správanie podielového spoluvlastníka voči ostatným spoluvlastníkom. Ak vec žiadny zo spoluvlastníkov nechce, súd nariadi jej predaj a výtazok rozdelí podľa podielov.

Z tejto zákonnej úpravy vyplýva, že so zrušením podielového spoluvlastníctva je nerozlučne spojené vyporiadanie spoluvlastníkov, ktorých práva boli zrušením

spoluvlastníctva dotknuté. Zmyslom vyporiadania spôsobom podľa § 142 ods. 1 vety tretej Občianskeho zákonníka nie je len poskytnutie primeranej náhrady za spoluvlastnícky podiel, ale vyriešenie všetkých vzťahov, ktoré sa vytvorili medzi podielovými spoluvlastníkmi v súvislosti s existenciou podielového spoluvlastníctva. So zreteľom na to sa toto vyporiadanie vykonáva ako vyporiadanie v širšom slova zmysle, v rámci ktorého sa prihliada aj k tomu, či a do akej miery ten-ktorý spoluvlastník zhodnotil spoločnú nehnuteľnosť investíciami, príp. iným spôsobom.

Vyporiadanie podielového spoluvlastníctva v širšom slova zmysle je možné vykonať na základe **návrhu** účastníka (§ 79 ods. 1 O.s.p.) alebo **vzájomného návrhu** (§ 97 ods. 1, § 98 O.s.p.). O návrhu (vzájomnom návrhu) požadujúcom zaplatenie určitej čiastky z dôvodu širšieho vyporiadania je však vždy treba rozhodnúť samostatným výrokom rozsudku, nie len v rámci náhrady za spoluvlastnícky podiel a to z dôvodu, že pohľadávka z dôvodu zaplatenia náhrady za spoluvlastnícky podiel vzniká až na základe právoplatnosti rozsudku vo veci samej.

Žalobkyňa už v žalobe uviedla (por. § 41 ods. 1 O.s.p.), že si uplatňuje aj investície, ktoré vložila do nehnuteľnosti vo výške 46 196,60 Sk (1 533 44 Eur – por. č.l. 2), pričom tieto skutočnosti uvádzala v priebehu celého konania. Vloženie investícií do nehnuteľnosti tvrdila v konaní aj žalovaná, ktorých výšku vyčíslila sumou 44 601,-- Sk (1 480 49 Eur – por. č.l. 20).

Pretože žalobkyňa požiadavku na náhradu vložených investícií v petite žaloby vyjadrila len ako odpočítateľnú položku v rámci náhrady za spoluvlastnícky podiel, bolo úlohou súdu odstrániť pochybnosti (§ 5 O.s.p.), či žalobkyňa na tvrdené investície poukazuje len ako na argumenty odôvodňujúce prikázanie nehnuteľnosti do jej výlučného vlastníctva, alebo sa domáha náhrady nákladov na tieto investície a v kladnom prípade (až po prípadnom odstránení nedostatkov návrhu na začatie konania podľa § 43 ods. 1 O.s.p.) o tejto časti samostatným výrokom rozhodnúť. Rovnako bolo potrebné postupovať aj vo vzťahu k žalovanej, či jej podanie zo 6. februára 2007 (č.l. 20) treba chápať aj ako vzájomný návrh z titulu širšieho vyporiadania spoluvlastníctva.

Z obsahu spisu vyplýva, že účastníčky konania sa domáhali náhrady investícií vynaložených do nehnuteľnosti za trvania spoluvlastníckeho vzťahu. Súd prvého stupňa

v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že majetkové práva (investície vložené spoluvlastníkmi do nehnuteľnosti – pozn. dovolacieho súdu) podliehajú premlčaniu, avšak účastníčky nevzniesli námietku premlčania. Z obsahu spisu však nevyplýva, že by súd prvého stupňa v dostatočnom rozsahu zisťoval o aké investície v prejednávanej veci išlo, resp., že by týmto skutočnostiam venoval akúkoľvek pozornosť a to napriek vyjadreniu žalovanej, že investície mali byť do nehnuteľnosti vložené bez ďalších vzájomných nárokov. Pritom v prípade, že by tomu tak nebolo (dokazovanie v tomto smere súd nevykonal), pre správne posúdenie premlčacej lehoty bolo by potrebné predovšetkým zistiť o aké investície išlo. Pri vypořiadaní zrušovaného podielového spoluvlastníctva, ktoré súd vypořiadava podľa § 142 ods. 1 veta tretia Občianskeho zákonníka, ako vypořiadanie v širšom zmysle na návrh účastníka, je totiž treba z hľadiska povahy nárokov a ich premlčania rozlišovať medzi nákladmi na nutnú opravu a údržbu veci a nákladmi na opravu a údržbu veci, ktoré neboli nevyhnutné, medzi nákladmi v bežnej záležitosti a v ostatných záležitostiach (§ 139 Občianskeho zákonníka), medzi nákladmi, s ktorými spoluvlastníci vyslovili súhlas alebo ktoré boli niektorým spoluvlastníkom vynaložené bez tohto súhlasu. Treba tiež zisťovať, či za trvania podielového spoluvlastníctva došlo medzi spoluvlastníkmi k dohode o spôsobe úhrady týchto nákladov, pretože až vtedy by bolo možné správne posúdiť aj prípadnú námietku premlčania (ktorú žalovaná aj vzniesla) voči takejto pohľadávke. S prihliadnutím k tomu potom pôjde buď o majetkové právo investujúceho spoluvlastníka uplatňované voči druhému spoluvlastníkovi podľa § 511 ods. 3, § 137 ods. 1 a § 139 ods. 1,2,3 Občianskeho zákonníka, ktoré sa premlčí v trojročnej premlčacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka, pre ktorej počiatok je rozhodujúca doba vynaloženia nákladov na opravu a údržbu, alebo o právo na vydanie bezdôvodného obohatenia ktoré môže uplatňovať investujúci spoluvlastník už za trvania spoluvlastníckeho vzťahu, ktoré sa premlčí v dobe podľa § 107 Občianskeho zákonníka v súvislosti s vynaložením nákladov na opravu alebo údržbu, alebo o právo na vydanie neoprávneného majetkového prospechu vo výške zhodnotenia podielu druhého spoluvlastníka v súvislosti so zánikom podielového spoluvlastníctva, ktoré sa premlčí v dvojročnej premlčacej dobe podľa § 107 Občianskeho zákonníka od zániku tohto spoluvlastníctva.

Z uvedeného vyplýva, že pokiaľ by súd v prejednávanej veci rozhodoval o riadnom návrhu na náhradu nákladov vynaložených na opravy a úpravy nehnuteľnosti, bolo by potrebné podrobne zistiť charakter týchto opráv či úprav, predovšetkým, či išlo o nevyhnutné opravy alebo údržbu, či boli bežnou záležitosťou alebo nie a v zápornom prípade, či

účastníčky dali k ich vykonaniu súhlas a či tiež došlo k dohode o spôsobe úhrady týchto nákladov. Dovolací súd dáva do pozornosti súdom nižších stupňov skutočnosť, že žalovaná už vo vyjadrení zo 6. februára 2007 uviedla, že malo dôjsť k dohode, že investície vkladajú do nehnuteľnosti bez ďalších vzájomných nárokov (por. č.l. 19), čo však oba sudy ponechali celkom bez povšimnutia, pričom v rámci odvolacieho konania žalovaná vzniesla s prihliadnutím na uloženú jej povinnosť aj námietku premlčania a zároveň vyčíslila konkrétnu požiadavku na náhradu ňou vložených investícií.

Generálny prokurátor ďalej namietal pochybenie súdu prvého stupňa, ktorý písomným vyhotovením rozsudku uložil povinnosť žalobkyni zaplatiť žalovanej náhradu za jej spoluvlastnícky podiel dvoma totožnými výrokmi. Dovolací súd sa nestotožňuje s názorom generálneho prokurátora, že toto pochybenie nebolo možné napraviť postupom podľa § 164 O.s.p.

Podľa § 164 O.s.p., súd kedykoľvek aj bez návrhu opraví v rozsudku chyby v písaní a počítaní, ako aj iné zrejme nesprávnosti. O oprave vydá opravné uznesenie, ktoré doručí účastníkom. Pritom môže odložiť vykonateľnosť rozsudku na čas, kým opravné uznesenie nenadobudne právoplatnosť.

Podľa § 222 ods. 3 O.s.p., za podmienok § 164 môže odvolací súd nariadiť aj opravu napadnutého rozhodnutia.

Citované ustanovenie umožňuje odvolaciemu súdu v prípade zistenia, že rozhodnutie súdu prvého stupňa má chyby v písaní alebo počítaní alebo iné zrejme nesprávnosti, aj keď to účastník v odvolaní nenamieta, nariadiť súdu prvého stupňa, aby tieto nedostatky vo svojom rozhodnutí opravil podľa § 164 O.s.p.

Z obsahu zápisnice o pojednávaní na súde prvého stupňa z 13. januára 2010, na ktorom došlo aj k vyhláseniu rozsudku vyplýva, že súd prvého stupňa v treťom výroku vyhláseného rozsudku uložil žalobkyni povinnosť zaplatiť žalovanej na náhradu jej spoluvlastníckeho podielu sumu 8 132, 50 Eur (por. č.l. 313). V písomnom vyhotovení rozsudku súd prvého stupňa však túto povinnosť uložil žalobkyni dvoma totožnými za sebou nasledujúcimi výrokmi (tretí a štvrtý výrok písomného vyhotovenia rozsudku – por. č.l. 315 a 316 spisu).

Nebolo možné nemať pochybnosti o tom, že išlo o zjavnú chybu v písaní a povinnosťou odvolacieho súdu bolo nariadiť súdu prvého stupňa postupom podľa § 164 O.s.p. zosúladiť ústne vyhlásený rozsudok (por. ustanovenie § 156 ods. 4 O.s.p.) s jeho písomným vyhotovením. Odvolací súd však ponechal toto pochybenie celkom bez povšimnutia a rozsudok súdu prvého stupňa s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 1 O.s.p. v celom rozsahu ako vecne správny potvrdil napriek tomu, že až po odstránení tejto zjavnej nesprávnosti mohol rozhodnúť o podanom odvolaní.

Keďže odvolací súd takto nekonal a vo veci vydal konečné rozhodnutie, takýmto postupom a tiež tým, že rovnako bez povšimnutia ponechal pochybenie súdu prvého stupňa spočívajúce v neujasnení si predmetu konania v otázke tzv. širšieho vyporiadania podielového spoluvlastníctva, zaťažil konanie vadou podľa § 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že generálny prokurátor Slovenskej republiky dôvodne podal mimoriadne dovolanie podľa § 243e ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p., keďže to vyžadovala ochrana práv a zákonom chránených záujmov účastníka konania a túto nebolo možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozhodol tak ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 243b ods. 3 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.). Vzhľadom na dôvod zrušenia tohto rozhodnutia neskúmal opodstatnenosť námietky generálneho prokurátora Slovenskej republiky, že rozhodnutia nižších stupňov spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd aj o trovách dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0 .

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. februára 2012

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Bc. Patrícia Špacírová